

Beslutningsforslag nr. B 40. Fremsat den 10. december 1992 af Kim Behnke (FP), Ole Donner (FP), Kirsten Madsen (FP) og Poul Nødgaard (FP)

Forslag til folketingsbeslutning

om stop for tvangstilslutning til kollektiv energiforsyning

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingssamling at fremsætte de forslag, der er nødvendige for at sikre borgerne frit forbrugsvalg ved valg af opvarmningsform ud fra følgende retningslinier:

- 1) I lov nr. 382 af 13. juni 1990 om varmforsyning foretages følgende ændringer:
  - a) § 11, hvorefter kommunalbestyrelser kan bestemme, at der ved udstedelse af byggetilladelser til nyt byggeri skal foretages tilslutning til kollektivt forsyningsanlæg, skal ophæves.
  - b) § 12, hvorefter kommunalbestyrelser også kan forlange tilslutning til kollektivt forsyningsanlæg fra ejendomme med eksisterende varmeanlæg, skal ophæves.
  - c) § 13, hvorefter kommunalbestyrelser kan afkræve bidrag til kollektivt forsyningsanlæg, også selv om ejendommen ikke er tilsluttet, skal ophæves.
  - d) § 14, hvorefter kommunalbestyrelser kan forbyde etablering af anden opvarmningsform i områder med kollektivt forsyningsanlæg, skal ophæves.
  - e) § 15, hvorefter energiministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsernes beslutninger efter §§ 11-14 skal tinglyses på ejendommene, skal ophæves.
- 2) Det efter varmforsyningslovens § 14 udsendte påbud til kommunerne om at udnytte lovens mulighed for at forbyde brug af elvarme tilbagetrækkes. Det skal igen være muligt at lade elvarme indgå i forbrugerens valgmuligheder.
- 3) Der skal indføres hjemmel til at slette de allerede tinglyste bestemmelser om ejendommens pligt til at aftage energi fra kollektive forsyningsanlæg, således at forbrugerne opnår mulighed for efter eget valg at frasige sig den kollektive forsyning. Der skal gælde individuelle bestemmelser tinglyst på den enkelte ejendom og fællesbestemmelser i form af varmforsyningsplaner, lokalplaner, regionplaner og/eller andre offentlige bestemmelser om ejendommens energiforsyningsvalg.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Nærværende beslutningsforslag er en genfremsættelse af B 4 (folketingsåret 1991-92, forhandlingerne sp. 684 og 2692 samt tillæg A sp. 1051).

Formål:

Formålet med dette forslag er at give danske forbrugere fuldstændig fri dispositionsret med hensyn til valg af energikilde til brug for opvarmning af ejendomme.

Forslagsstillerne finder det aldeles uacceptabelt, at der ved politiske indgreb er sket det, at forbrugerne totalt har mistet muligheden for selv at vælge leverandør og art af ejendomsopvarmning.

Folketinget har med bestemmelserne i varmforsyningsloven foretaget et politisk valg af, hvad der anses som »god« varmekilde, og dermed udnævnt alle andre muligheder til at være dårlige. En sådan form for forbrugsstyring er uværdigt for et samfund, der påberåber sig demokrati og frihed.

En vedtagelse af dette forslag og vedtagelse af efterfølgende lovændringer vil bryde den offentlige politiske styring af borgernes energivalg og genskabe et frit forbrugsvalg.

Tilhængerne af tvangstilslutning anvender som hovedargument, at »samfundsinteresser må gå forud for den enkeltes frie forbrugsvalg«. Fremskridtspartiet er aldeles uenig i den holdning. Politisk og/eller administrativt formulerede »samfundsinteresser« må aldrig gå forud for den enkelte forbrugers fornuftige valg. For et samfund er det altid således, at »samfundets interesser« bedst defineres som summen af alle forbrugeres fornuftige valg og ikke som følge af skrivebordsplaner og bureaukratudregninger.

Fjernvarme og naturgas:

De kollektive forsyningsanlæg omhandler i al væsentlighed fjernvarme og naturgas. Naturgassen føres enten helt ud til den enkelte forbruger eller anvendes som brændsel i kraft/varme-enheder og fjernvarmeværker. Fjernvarmen produceres enten på varmevær-

ker, hvis brændsel kan være olie, kul, biobrændsler, affald eller naturgas, eller den fremkommer som spildprodukt ved elfremstilling i store kraftværker eller decentrale kraft/varme-værker. Det er dog således, at langt den største del af de kollektivt tilsluttede ejendomme er tilsluttet fjernvarme. Den 1. januar 1990 var der tilsluttet lige over 1 mio. boliger til fjernvarme, mens der kun var indlagt naturgas i 180.000 ejendomme. I forhold til, hvor mange ejendomme der kan tilsluttes de to net, har naturgassen en tilslutningsgrad på 50 pct., mens fjernvarmen er oppe på 80 pct. Ifølge energiministerens svar på spørgsmål 104, alm. del, i Energiudvalget (1991-92), har 65 kommuner tilslutningspligt pr. eksisterende byggeri til fjernvarme. 106 kommuner har tilslutningspligt for ny bebyggelse til fjernvarme. 13 kommuner har tilslutningspligt for eksisterende byggeri til naturgas. 108 kommuner har tilslutningspligt for nye bebyggelser til naturgas.

Selve ideen med at udnytte spildvarmen fra elektricitetsfremstilling til opvarmningsformål er ganske god. Det er derfor også at foretrække, at naturgassen anvendes i kraft/varme-enheder, frem for at føre gasen helt ud til forbrugeren. Der er så mange fordele for forbrugerne ved at lade sig tilslutte fjernvarmesystemer, at det ikke skal være nødvendigt at påtvinge ejendomme at aftage fjernvarme. Produktet - fjernvarme - må vise sit værd ved at kunne klare sig i fri konkurrence med de andre alternativer på energimarkedet.

Fremskridtspartiet er således ikke imod fjernvarme som begreb, men imod de politiske påbud om tvangstilslutning til fjernvarme.

Det gælder f.eks. situationen i Rønne på Bornholm, hvor der i juli måned 1992 var en kæmpeproteststorm fra borgerne mod tvangstilslutning til fjernvarme, men hvor politikerne opretholdt tvangen. (Se f.eks. Bornholms Tidende d. 28., 29. og 31. juli 1992).

I Industriens Ugebrev fra 6. april 1992 berettes om de ufine metoder, naturgasselskaberne anvender i forsøget på at lokke industrivirksomheder til at aftage naturgas.

I Konkurrence Nyt nr. 7 1992 oplyses det, at som følge af beslutningen i Folketinget om tvangstilslutning vil Gas- og Varmeprisudvalget ikke længere gribe ind over for situationer, hvor tvangstilslutning på naturgas- og fjernvarmenettet afkræves den rene tarifpris uden mulighed for forhandling.

Vedvarende energi:

Der er ingen tvivl om, at der er et meget stort behov for at få undersøgt alle muligheder for at udnytte alternative former for energi. I stedet for at yde offentlige tilskud til de »rigtige« former for alternativ og vedvarende energiudvikling og anvendelse, så vil der kunne opnås langt mere ved at afbureaukratisere den offentlige kontrol og styring af området. Den væsentligste afbureaukratisering er, at forbrugerne har mulighed for på alternativ vis at opvarme ejendomme uden generende pålæg om naturgas eller fjernvarme.

Dette forslag har også til formål at stimulere befolkningen til at tænke kreativt omkring alternative energiformer, en kreativitet, som i dag dræbes af kommunale indgreb og påbud. Muligheden for at reducere egne varmeudgifter med alternative supplementer er det vigtigste drivmiddel bag udviklingen af nye energiformer. Påbudet om at aftage fjernvarme eller naturgas får mange til på forhånd at opgive alternative løsninger, eftersom der ikke er udsigt til nogen belønning i form af fritagelse for køb fra den kollektive forsyning.

I et konkret tilfælde fra Varmeplan Århus-området blev et lille nyt butikscenter konstrueret således, at overskudsvarme fra supermarkedets kølediske blev genanvendt til opvarmning af butikscenterets øvrige forretninger. En tinglyst pligt til at aftage fjernvarme på den pågældende byggegrund blev håndhævet. Resultatet er, at butikscenteret i dag er tvunget til at betale for et anslået varmemforbrug på trods af, at centret er »selvforsynende«. Offentlig tvang og styring er på den måde med til at kvæle alle nye gode energibesparende ideer. Folk spørger ganske enkelt: »Hvorfor gøre en indsats, når myndighederne bare er paragrafryttere?«

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Der er tale om regulær ophævelse af 5 paragraffer i lov om varmeforsyning. Paragrafferne er optrykt som bilag til beslutningsforslaget. Når der ikke er valgt en form, hvor forslagsstillerne selv fremsætter »Forslag til lov om ændring af lov om varmeforsyning« skyldes det behovet for, at ophævelsen sker i sammenhæng med forslagets øvrige bestemmelser.

a) Bestemmelsen i § 11 er den mindst skadelige af tvangsparagrafferne i varmeforsyningsloven, eftersom der her hjemles mulighed for kommunerne til at stille krav om kollektiv tilslutning for nye byggerier. Bygherren kan jo så blot vælge at bygge et andet sted. Da det i disse år næppe er ekstra hindringer for nyt byggeri, nye virksomheder og nye arbejdspladser, man skal tilstræbe, må denne bestemmelse fjernes, således at bygherren får valgfrihed med hensyn til opvarmningsform.

Det giver også langt større spillerum for kreative arkitekter og ingeniører i retning af udnyttelse af alternative former for opvarmning. Dermed vil vi set under ét kunne spare energiresourcer. § 18 skal derfor ophæves.

b) I § 12 strammes rebet om eksisterende ejendomme med eksisterende varmeanlæg. Her gives kommunerne hjemmel til at forlange kollektive forsyninger lagt ind i gamle ejendomme, dog med en særlig tidsfrist. Bestemmelsen er helt uacceptabel, eftersom der er tale om brud på ejendomsretten og retten til selv at bestemme over, hvorledes man ønsker at opvarme sin ejendom. Ud over den ekstra økonomiske byrde, der pålægges ejendoms-ejerne, når de skal udskifte eksisterende varmeanlæg med nyt naturgas- eller fjernvarmeanlæg, er det ganske urimeligt, at det er politiske og administrative afgørelser, der er afgørende for, hvordan en ejendom opvarmes.

Det må og skal i alle tilfælde være ejendommens ejer, som afgør, hvad der er billigst og bedst. § 12 skal derfor ophæves.

c) I § 13 går man helt amok derved, at en ejendom, som ikke ønsker at aftage kollektiv forsyning, kan pålægges at betale bidrag til den kollektive forsyning, uanset om der konkret er sket en tilslutning.

Det er denne bestemmelse, der gør, at en ejendoms fornuftige anvendelse af alternative energiformer kan være helt spildt, eftersom en kommune og/eller et forsyningsselskab kan pålægge ejendommen at betale for et »anslået« forbrug, uanset om det har fundet sted eller ej.

Denne bestemmelse er blandt de mest statsfikserede. Her viser staten sit sande ansigt som den alvidende paragrafrytter, der uden skelen til sund fornuft, og hvad der er ret og rimeligt, blot forfægter politisk bestemte målsætninger. § 13 skal ophæves.

d) Når først en kommunalbestyrelse i sin planlægningsiver har bestemt, hvad der er godt for befolkningen, har man så lidt tillid til virkningsgraden og befolkningens accept af de truffne beslutninger, at der også er behov for at monopolisere de poli-

F. t. beslutn. vedr. kollektiv energiforsyning

tisk trufne beslutninger. § 14 hjemler mulighed for kommunerne til ganske enkelt at forbyde alle andre energiformer! Så er der ikke meget mere at gøre for forbrugerne. De kan enten tilslutte sig de kollektive anlæg eller blive pålagt et anslået forbrug. Hjælper ingen af delene, forbyder man ganske enkelt de alternativer, som forbrugeren måtte have haft udholdenhed til at finde frem til. § 14 skal ophæves.

- e) Hvis den enkelte forbruger ikke kan forstå det »vigtige« og »solidariske« i de kollektive forsynings lyksalighed, skal man fra kommunens side nok sørge for, at uanset hvem der i fremtiden måtte købe ejendommen, så følger pligten til at aftage kollektiv forsyning med. § 15 giver energiministerens adgang til at fastsætte regler om kommunernes adgang til at tinglyse den kollektive forsyning på ejendommen. Derved har man ikke alene lukket munden på den nuværende ejer, men også sørget for, at alle fremtidige ejere ikke gør vrøvl og sætter sig op imod »systemets rigtige« afgørelser. Kunne man forestille sig, at Brugsen eller Føtex fik tinglyst på en ejendom, at ejerne for tid og evighed skal handle hos lige præcis dem? Det ville næppe blive accepteret. Derfor er det også lige så uacceptabelt, at man påtvinger en ejendoms fremtidige ejere at aftage energi fra én bestemt leverandør. Derfor skal § 15 ophæves.

Ad 2

I folketingsåret 1987-88, 1. samling, vedtog et flertal bestående af S, SF, RV og FK beslutningsforslag nr. B 71 om ændring af lov om varmforsyning (begrænsning af elvarme), se Folketingstidende 1987-88, 1. samling, forhandlingerne sp. 4427, 5118 og 7596 samt tillæg A sp. 2769, tillæg B sp. 503 og tillæg C sp. 335. Alle andre partier (KF, V, CD, FP og KRF) stemte imod. Konsekvensen af forslaget var, at regeringen skulle fremsætte nødvendige lovforslag til stop for adgangen til at anvende el til opvarmningsformål. Det gjorde regeringen i form af lovforslag nr. L 240 om begrænsning af elvarme, se Folketingstidende 1987-88, 1. samling, forhandlingerne sp. 8847 og 9313 samt tillæg A sp. 4747. Lovforslaget kom dog aldrig til afstemning, eftersom der blev udskrevet folketingsvalg til afholdelse den 10. maj 1988.

Efter valget fik Danmark en radikal energiminister, Jens Bilgrav-Nielsen. Da han havde været en af forslagsstillerne til B 71, anvendte han muligheden for at »lovgive« om forbud mod elopvarmning uden om Folketinget. Energiministeriet udsendte efter varmforsyningslovens § 21 en cirkulærmeddelelse til

landets kommuner, hvori det blev dem pålagt at anvende lovens § 14 til at forbyde elvarme.

Nok en gang blev det landets kommuner, der måtte gøre det »beskidte« arbejde med at tvinge befolkningen, hvor det rettelig burde være et politisk flertal i Folketinget, som tog ansvaret for den usmagelige tvangspolitik.

Elvarme er på mange måder og i mange situationer den bedste opvarmningsmulighed. Imidlertid er interessen for at få befolkningen koblet til de kollektive forsyningsanlæg så stærk, at man finder behov for at forbyde andre energiformer. I den forbindelse må cirkulæret og andre ministerielle påbud til kommunerne vedrørende dette tilbagekaldes, således at elvarme kan indgå i forbrugernes tilbudspalet på lige fod med andre energiformer.

Ad 3

Når varmforsyningslovens bestemmelser om tvang udgår, vil forbrugerne i fremtiden kunne vælge frit. Imidlertid er der titusinder af ejendomme, hvorpå der allerede er tinglyst pligt til at aftage kollektiv energi. Disse forbrugere skal ligestilles med nye forbrugere, derved at de skal have mulighed for at få tinglysningen fjernet. Vi forestiller os ikke, at der systematisk skal ske en fjernelse af eksisterende tinglysninger vedrørende kollektive forsyninger, men at ændringer i tinglysningerne skal ske på den enkelte ejendomsjers initiativ.

Der ønskes med dette punkt en hjemmel til, at ejendomsjerne kan slippe ud af pligten til at aftage kollektiv forsyning fra fjernvarme eller naturgas.

Pligten til at aftage fjernvarme og/eller naturgas er ikke kun pålagt gennem tinglysninger på den enkelte ejendom. I mange kommuner fremkommer tvangstilslutningen i form af bestemmelser i varmforsyningsplaner, lokalplaner, regionplaner osv.

Forslagsstillerne forestiller sig, at der f.eks. gennemføres en lovgivning, som blot gør de mange planers bestemmelser vedrørende pligten til at aftage fjernvarme eller naturgas ugyldige. Derved undgås, at det offentlige skal ofre ressourcer på at revidere de mange – i øvrigt unødvendige – planer.

Øvrige bestemmelser:

Såfremt der er bestemmelser i anden lovgivning vedrørende tvangen til at aftage fjernvarme og naturgas fra kollektive forsyningsanlæg, må disse bestemmelser også ophæves.

Situationen, der tilstræbes, er et varme/energimarked, hvor hver enkelt borger aldeles frit kan vælge mellem flest mulige udbud. Denne valgfrihed vil få

samme gunstige indflydelse på pris og kvalitet af energiforsyningen, som valgfrihed og forbrugersuverænitet har haft på andre områder med et frit marked.

Nærværende forslag er indeholdt i Fremskridtspartiets lovkatalog 1991-92, udgivet af Fremskridtspartiets folketingsgruppe oktober 1991, forslag nr. 102. (ISBN nr. 87-89766-00-8).

I dette bilag er optrykt §§ 11-15 i lov nr. 382 af 13. juni 1990 om varmforsyning

§ 11. Hvis det forudsættes i et godkendt projekt for et kollektivt varmforsyningsanlæg, kan kommunalbestyrelsen senest ved udstedelse af byggetilladelse bestemme, at ny bebyggelse ved ibrugtagningen skal tilsluttes anlægget. Kommunalbestyrelsen godkender vilkårene for tilslutningen.

Stk. 2. Energiministeren kan efter forhandling med de kommunale organisationer fastsætte regler om adgangen til at træffe bestemmelse efter stk. 1.

Stk. 3. Kan ny bebyggelse, der er pålagt tilslutningspligt efter stk. 1, ikke opnå tilslutning til det kollektive varmforsyningsanlæg inden for den i projektet fastsatte tidsfrist på grund af forsinkelse med etablering af varmforsyningen, er kommunen og anlægget, hver med halvdelen, pligtig til uden ekstraudgift for brugerne at sikre bebyggelsen en midlertidig varmforsyning.

§ 12. Hvis det forudsættes i et godkendt projekt for et kollektivt varmforsyningsanlæg, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at eksisterende bebyggelse inden for en bestemt tidsfrist skal tilsluttes anlægget, bl.a. under hensyntagen til den naturlige udskiftningstakt for eksisterende opvarmningsanlæg. Kommunalbestyrelsen godkender vilkårene for tilslutningen.

Stk. 2. Energiministeren fastsætter efter forhandling med de kommunale organisationer regler om adgangen til at træffe bestemmelse efter stk. 1.

Stk. 3. Energiministeren kan fastsætte regler om, at ejere af ejendomme, der skal tilsluttes et kollektivt varmforsyningsanlæg ifølge en beslutning efter stk. 1, kan få udbetalt en godtgø-

relse af kommunen og anlægget, der hver udreder halvdelen. Beslutning om udbetaling af godtgørelsen og dennes størrelse træffes af kommunalbestyrelsen. Godtgørelsen fastsættes i mangel af mindelig overenskomst af de taksationsmyndigheder, der er nævnt i §§ 57-62 i lov om offentlige veje.

§ 13. Kommunalbestyrelsen kan pålægge ejendomme, der ifølge bestemmelserne i § 11 og § 12 kan kræves tilsluttet et kollektivt varmforsyningsanlæg, bidrag til anlægget, når en forsyning herfra er mulig.

Stk. 2. Energiministeren fastsætter efter forhandling med de kommunale organisationer regler om adgangen til at pålægge bidrag efter stk. 1.

§ 14. Hvis det skønnes nødvendigt til gennemførelse af varmforsyningsplanlægningen, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at nærmere angivne opvarmningssystemer ikke må etableres i ny bebyggelse inden for et afgrænset geografisk område.

Stk. 2. Energiministeren kan pålægge kommunalbestyrelsen at træffe bestemmelse efter stk. 1.

Stk. 3. Energiministeren kan efter forhandling med de kommunale organisationer fastsætte regler om adgangen til at dispensere fra en beslutning efter stk. 1.

§ 15. Energiministeren kan fastsætte regler om, hvorledes kommunalbestyrelsens beslutninger efter §§ 11-14 skal meddeles eller offentliggøres, samt om at beslutningerne skal tinglyses på de pågældende ejendomme.